

Borax

sás
ek nagy

eg **Kötél**

850 lejtől

házban vásárolhat

Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltak. Legolcsóbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, disztárgyakban

át ékszerész

GYÁR Flóküzlet Egeres

okokat összehajtogatott és szélre azonnal készíti és kb napi áron

reskedés és ládagyár

an árusítja ki **és harisnya-írárt**

gyház- és Bolyai-u. sarok — lej stb.

Ekszerárugyár

erdinand 19. szám Sárospatak, Juvaera, Cini

nagykereskedés

Arany, ezüst és platinabeváltás

akban, valamint kinaeszt egy lerakat.

árusítóknak!

gyermekruhák

ek

umann

aj.

rei 14.

n 431.

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ HIVATAL ÉS NYOMDA

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség és Kiadóhivatal — 977
26. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3.50

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1.50 ck

Ciuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 34. szám

Igazgató: **SZÉKELY BÉLA**

5684. Ádár rison 7 * 1924 február 12 Kedd

Isac Blümchen

Catuneanu professzor ur előadását ezalkalommal sem hallgathattuk végig személyesen. Az olvasó még emlékezni fog, hogy az Actiunea Romaneasca legutóbbi ülésén az Uj Kelet munkatársa mint szerény hallgató jelen akart lenni, de ebben a szándékában egy udvarias, de határozott kiutasítás megakadályozta. A vasárnapi gyűlésre már meg sem kíséreltük a bejutást s így Catuneanu profeszor urnak a zsidókérdésről tartott nagyszabású beszédét ismét csak hézagos sajtóközleményekből ismerhettük meg. Am ezek a hézagos közlemények is éppen eleget árulnak el a beszéd tartalmából és a tudós professzornak a zsidóságról vallott felfogásáról. Catuneanu tanár most is a „Cion vén bölcsenek jegyzőkönyvével“, ezzel a minden korok legaratólanabb hamisítványával foglalkozott és a könyvben foglalt adatok helyességét igyekezett bebizonyítani. A sajtóközlemények szerint: „a professzor felolvasta Isac Blümchen rabbinak — híres zsidó nacionalistának — 1880-ban egy zsidó nemzeti ünnepen elmondott beszédét. A rabbi az említett beszédben felhívja a világ zsidóságát, hogy a kereszténység ellen minden skrupulózitás mellözésével kezdjék meg a harcot és azt ajánlja a zsidóságnak, hogy eszközökben ne legyen válogatós, ne vessen meg az esetleg erkölcssteleneknek tetsző harceszközöket sem.“ Catuneanu professzor ezután még néhány idézetet olvasott fel Blümchen rabbi beszédéből, amelyeknek reprodukálását azonban a magunk részéről közszemérem elleni bűncselekménynek tartanánk.

Igy hát tudjuk már, mi a legfőbb ütköztyája Catuneanu professzor antiszemitizmusának és hozzátehetjük: elégtételünkre szolgál, hogy tudjuk. Blümchen rabbit nem Catuneanu idézte először, rég átjártzott kártya ez már az antiszemita hamisjátékosok között a becsületes Európa már messziről felismeri ezt a kártyát. Hiszen Blümchen rabbi a „Cion vén bölcsesi“ című pamfletnek egyik legnagyobb slágere és legperfidebb, legfantasztikusabb hazugsága. A mi nagy szerencsénk éppen az, hogy ezek a hazugságok oly szembeötlők és kézzelfoghatók, hogy az első pillanatra fel lehet ismerni őket. Ez a Blümchen-ügy is méltó virága annak a bomlott beteg fantáziának, amely perverz kéjelgésében a világ antiszemitáinak kezébe nyomta ezt az undorító könyvet. Az embernek szinte az az érzése, hogy valaki ezzel a könyvvel direkt kompromittálni akarta az antiszemitizmust, annyira naív és kézenfekvően hazug állításokat és adatokat halmozott egymás mellé. Ime Blümchen rabbi esete: Ez a „rabbi“, aki a könyv beállítására szerint híres zsidó nacionalista volt, 1880-ban egy zsidó nemzeti ünnepen beszédet mondott. Jól jegyezzük meg 1880-ban. Ha már most hozzávesszük, hogy 1880-ban még hirehamya sem volt zsidó nacionalizmusnak s az első cionista világtalálkozó 1897-ben volt, azt hisszük, fölösleges tovább bizonyítanunk, mennyire nevétséges, sőt blöd hazugságnak ült fel Catuneanu professzor. 1880-ban a világ még nem ismerte a zsidó nacionalizmus mai fogalmát és e fogalom megteremtője, Herzl Tivadar még arról ábrándozott, vajjon nem-e lehetne a zsidókérdést akként megoldani, hogy az egész zsidóság egyszerre térjen át a keresztény hitre. Ilyen megbizhatók a könyv összes többi állításai is. Isac Blümchen nevű rabbi soha sem élt, sem zsidó, sem keresztény annalesek ezt a nevet soha fel nem jegyezték s maga a név értelme is mutatja, hogy ugratásnak és vicclapkarikaturának volt szánva. És a ciuj tudományegyetem római-jog tanára mégsem átalotta mint komoly bizonyítékot felhozni a zsidóság ellen Isac Blümchen perverz karikatúráját.

Az antiszemitizmusnak minden fegyvere és minden állítása egyenértékű ezzel az Isac

Blümchenel. Am a gyűlölet vakká teszi az embereket és elsötétíti az olyan koponyákat is, akiknek a tudomány elfogulatlan világosságát kellene hirdetniük. Mit várjunk akkor az egyszerű, tudatlan néptől, ha komoly professzorok a nagy nyilvánosság előtt nem állanak előállni ilyen szomorúan komolytalan és perverz rágalmaikkal? Ámbár erős a hitünk, hogy a derék és józanészű nép nem fog felülni az átlátszó célzatu valótlanságoknak és egyszerű ösztönével megérzi, hogy az ilyen eszközök nem méltók egy nagyrahivatott és komoly néphez. Az elszomorító a dologban csak az, hogy ilyen rágalmak és egy egész népkisebbséget sújtó alaptalan vádak elhangozhatnak a nagy nyilvánosság előtt anélkül, hogy a törvények értelmé-

ben felelősségre vonnák a vádlót, bizonyítsa be állításait és ha ezt nem tudja megtenni, úgy felelőtlen rágalmaiért álljon helyt a törvény előtt. Catuneanu professzor beszédében olyan vádak hangoztatott, melyek ha valók volnának, az egész zsidóságot a vádlottak padjára kellene ültetni. Az államnak kötelessége, hogy az igazságszolgáltatás teljes apparátusával és szigorával vonja felelősségre. De szó nélkül elhaladni az ilyen vádak mellett, vagy azt jelenti, hogy az állam gyenge a bűnösök felelősségrevonásához, vagy nem akarja felelősségre vonni őket. Romániának nem érdeke, hogy akár az egyik, akár a másik feltevés gyökeret verjen a közvéleményben itthon és külföldön.

Oroszország ismét nagyhatalom lett

Az angol sajtó helyesli a szovjet elismerését. Zinovjev népbiztos a szocialistáradalmárok üldözését kéri. Poincaré hozzájárul Németország felvételéhez a népszövetségbe

(London, február 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol sajtó, a „Times“ és a „Morningpost“ kivételével, melyek mindig ellenezték Oroszország elismerését, megelégedését fejezi ki az orosz kormány válaszcjegyzéke iránt. Különösen barátságos hangon ír a „Manchester Guardian“ és megállapítja, hogy az Anglia és Olaszország elismerése következtében Oroszország visszanyerte helyét a nagyhatalmak között és a többi európai nemzet valószínűleg követni fogja a két állam példáját.

Róma, február 11. Olaszország moszkvai nagykövete ma átnyújtotta Litvinov népbiztosnak az olasz-orosz szerződés elfogadásáról szóló jegyzékét.

Moszkva, február 11. A kommunista végrehajtóbizottság ülésén Zinovjev annak szükségességét hangsúlyozta, hogy a párt kövesse Lenin taktikáját és együtt dolgozzék a parasztsággal. A forradalmi szocialistákat továbbra is üldözni kell.

Páris, febr. 11. Az „Ere Nouvelle“ szerint Macdonald azt a javaslatot tette Franciaországnak, hogy Anglia és Franciaország mondjanak le a közvetlen katonai ellenőrzésről Németországban és engedjék ezt át a népszövetségnek, Poincaré viszont ne emeljen kifogást Németországnak a népszövetségbe való felvétele ellen.

A félhivatalos Havas-ügynökség szerint francia és angol körök nem tudnak semmit az „Ere Nouvelle“ által jelzett javaslatról. Németország felvétele a népszövetségbe nemcsak attól függ, hogy Franciaország megengedi-e, hanem elsősorban attól, hogy Németország kéri-e, amire nem igen látszik hajlandónak. Ezenkívül összes kötelezettségeit teljesítenie kell, amelyeket a békeszerződés előír.

A cáfolattal szemben újabb jelentés szerint a francia kormány Londonba jegyzéket küldött, melyben azt a nyilatkozatot teszi, hogy hajlandó Németországot befogadni a népszövetségbe, de Németországnak egészebe végre kell hajtania a versaillesi békeszerződést. Franciaország megköveteli, hogy Németország a jóvátételi kötelezettségek teljesítésében is messzemenő bizonyítékát szolgáltatassa komoly jóakarátának.

Páris, február 11. A megszállt terület angol és francia főbiztosai aláírták az angol zónában lévő vasutak kihasználására vonatkozó egyezményt. Ezzel az angol megszállási zóna burkolt bojkottja miatt támadt ellentét elsimult.

Bécs, február 11. Grünberger külügyminiszter kedden a parlamentnek be fogja jelenteni, hogy Ausztria elismeri a szovjetkormányt.

Bethlen harcot hirdet a reakció ellen

Csak a társadalmi béke hozhatja meg Magyarország konszolidációját. A jóvátételi bizottság feloldja a magyar zálogjogokat. Macdonald ismertette Peidl és Garami előtt a kölcsön feltételeit

(Budapest, február 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külföldi kölcsön akadályai, mint a „Hétföldi Hírlap“ értesül, végleg elsimultak, mert a francia delegátus is kijelentette, hogy a londoni határozat megváltoztatásával a reparációs bizottság csorbát ütne a népszövetségben. Ezért a jóvátételi bizottság próbálni fogja a népszövetség határozatait és felfüggeszti a zálogjogokat. Az erre vonatkozó

döntés február tizenhetedikére várható.

Hoyos Miksa gróf képviselő kaposvári beszámolóján Bethlen gróf magyar miniszterelnök nagy beszédet tartott, melyben többek között ezeket mondotta:

— Az ország olyan, mint a hajó a hajótörés után: árbóctalanul, vitorla nélkül és összeroncsolt gépezettel hanyódik a tengeren. Az egész magyar társadalomnak össze kell fognia, hogy ismét akcióképesse tegye ezt a hajót. A forradalom után észrevettem, hogy a felső tizezrek duzzogva vonultak félre a közélettől. Meg kell állapítanom, hogy helytelenül teszik, mert nem a félrevonulása viszi előbbre az országot, hanem az, ha mindenki tehetségéhez és erejéhez mérten az ország érdekeiért dolgozik. Felfogásom, akinek a sors többet adott, többel álljon a köz javára és járjon elől jó példával, ha áldozatkészségről van szó. Legyen vége

már a gyűlöletnek a polgári társadalomban, mert a kibékülés alapjára kell helyezni a nemzet jövődjét. A kormánynak az a kötelessége, hogy a haladásban utját keresse a demokratikus intézmények létesítésének és védekezésének ellen, akik a demokráciát lehetlenné teszik.

— A demokráciának két ellensége van a reakció és azok, akik a szabadsággal és a demokratikus intézményekkel visszaélnak. Ez az utóbbi a nagyobb ellenfél, mert nincs nagyobb ellensége a demokráciának, mint aki vele visszaél és a demagógiát támogatja. Ezek megrendítik a hitet, megzavarják a békét, rontják a társadalmi összhangot és elveszik a munkakedvet a becsületes embertől. Kérem a társadalom minden rétegét, hogy egymással kezét fogva,

segítsék elő egy demokratikus, boldogabb Magyarországot

és küszöböljék ki a társadalomból azokat az embereket, akik akár gyűlölettel, akár a szabadsággal való visszaélések elősegítésével és támogatásával ezt lehetlenné tenni igyekeznek.

Nagyatádi Szabó István, aki ezután beszélt, kijelentette, hogy az, aki Bethlen munkáját megakadályozza, legnagyobb ellensége Magyarországnak. Valkó Lajos kereskedelemügyi miniszter a következőket mondotta:

— Azzal vádolnak bennünket, hogy gazdasági politikánk erőtlenség, holott egész Európában ilyen a helyzet és

a győztes államokban is nagy a káosz gazdasági téren.

Lehetetlen, hogy a súlyos terhekkel birkózó Magyarországnak erős gazdasági politikája legyen. A spekuláció mindig érvényesülni fog, amíg a stabilizálás meg nem történik. A korona stabilizációjának pedig két lehetősége van: vagy saját erőnkön, vagy pedig külföldi tőke segítségével. Az első lehetőségnél erős kényszerrendszabályokat kellene igénybe venni, amelyek azonban alapjában megbontanák a gazdasági életet, mert Magyarországnak nincs heverő tőkéje s az a tőke, ami van, az dolgozik az országban. Veszedelemes tehát azt állítani, hogy Magyarországnak módja van saját erejéből talpraállni. Csakis külföldi kölcsönnel segíthetünk magunkon.

Valkó után még Nagy Emil igazságügy-miniszter beszélt.

Budapest, febr. 11. A bécsi „Morgen“ értesítése szerint Macdonald angol miniszterelnök vasárnap délelőtt magánkijelentésén fogadta Peidl Gyula és Garami Ernő szociáldemokrata vezetőket, akikkel a magyar politikai és gazdasági kérdésekről beszélgetett. Macdonald közölte velük azokat a feltételeket, amelyek mellett az angol kormány megadja hozzájárulását a magyar kölcsönhöz.

— Vendéglősök a készülő új italmérsi törvény ellen. A kolozsvári vendégipari munkaadók szövetsége február 21-re gyűlésre hívta össze Erdély és Bánát összes városainak vendéglős-kiküldöttéit, hogy tanácskozásokat folytasson a készülő új italmérsi törvényről. A dolgok mai állása szerint ugyanis a törvényt regáti mintára akarják megalkotni, vagyis a ma érvényben lévő regáti italmérsi törvényt terjesztenék ki a kapcsolatos területekre. Ez az italmérsi jogok kiterjesztését jelentené olyanok számára, akiknek ehhez sem rátermettségük, sem megfelelő vendégipari képzettségük nincsen. Az értekezlet foglalkozni kíván ezenfelül azokkal a sérelmekkel, amelyek a vendéglősöket a városi adó kapcsán érték sok olyan helyen, ahol a hatóságok a törvény téves értelmezése következtében a már fogyasztási adó alá került szesztalokat is városi adó alá vették. Amikor a vendégipari munkaadók szövetsége ilyen ügyekben egyenként interveniált, a felsőbb fórumok min-

dig hatálytalanították az illető hatóságok rendelkezéseit, azonban körrendeletben — ami legmegfelelőbb módja lenne e sérelem gyökeres elintézésének — nem világosították fel a hatóságokat. A

A nagyváradai Palesztina-miting

Háromszázezerlejes kontingens. Az Aviva Hadassza megalakulása. A Zeira Mizrahi munkája

(Oradea-Mare-Nagyvárad, febr. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az oradea-mare-nagyváradai zsidóság vasárnapi Palesztina-mitingje a legteljesebb belső és külső siker jegyében zajlott le. Az Apolló hatalmas termét zsúfolásig megtöltötte a közönség, mely mindvégig feszült figyelemmel kísérte végig az egyes felszólalásokat. A példás rendezés a Mizrahi érdeme.

Vasárnap délelőtt tíz óra után nyitotta meg a mitinget a nagyváradai ortodox hitközség elnöke Nussbaum Sámuel, aki a Zsidó Nemzeti Szövetség társelnöke és az országos Mizrahi-mozgalom vezetője.

— A kocka el van vetve, — mondotta — a világ hatalmasságai nekünk ítéltek Erec Jiszraelt és most vagy felépítjük, vagy örökre elveszítjük.

A központ kiküldöttének üdvözlése után Giszkalay Johanna olvasta fel szuggesztív, magával ragadó erővel két verset, melyek igen nagy hatást váltottak ki.

Pollák Adolf a Keren Kajemet berlini, európai irodájának vezetője emelkedett szólásra és egy óras előadásban, teljes és magával ragadó képét adta Erec Jiszrael felépítésének. A szakszerű, mélyen szántó előadás, mely szentimentalizmus nélkül, a maga tárgyi erejében matatta be Erec Jiszraelt, teljes meggyőző határu volt.

Székely Béla előadásában annak jelentőségéről beszélt, hogy a zsidóságot az elkallódástól, a megsemmisüléstől csak a Palesztina-aszme — a nemzeti otthon felépítése mentheti meg.

Utána Klein Miksa dr. a galut problémáival foglalkozott és lelkes felhívást intézett a zsidósághoz és elsősorban a nőkhöz, hogy teljesítsék kötelességüket a zsidó néppel szemben. Klein Miksa ötletessége nem tévesztette el a hatását s a hallgatóságot valóságos elragadtató szónoki hevével.

Váradai Ödön dr. a nagyváradai helyicsoport nevében mondott a miting előadójának köszönetet és tett fogadalmat a Palesztina-munka elvégzésére. A mitinget Nussbaum Sámuel nemes fogadkozási zárvászával zárták be.

munkaadók értekezlete ebben az irányban is interveniálni kíván. A tanácskozásokra vlószintleg Modola belügyi államtitkár is Kolozsvárra érkezik, hogy személyesen hallgassa meg a sérelmeket.

A délelőtti Palesztina-miting külső, pompás sikerét szinte meghaladja az a belső eredmény, melyet a Palesztina-munka alapos megszervezése jelent. Itt is a fiatalság adja az avant gardet. Elsősorban a Zeira Mizrahi, melynek ma már százhusznál több tagja van. Valósággal megható volt az a békesség, amellyel ez a mélyen vallásos fiatalosság Erec Jiszraelt eszméjét magáévá tette. Az ifjú mizrachisták élén Roth Efraim és Stern Miklós állanak. Mind a két vezető olyan értéket, s munkakaratot képvisel, hogy valóban büszkék lehetünk rájuk. Roth Efraim profécias erővel mutatott rá arra, hogy a mély, vallásos szellem meghazudtolása lenne, ha nem vállalná az ifjú Mizrahi Erec Jiszrael munkáját.

Megalakult az Aviva is, mely a „Hadassza“ szép nevét választotta magának. Az Aviva élére egy agilis, lelkes fiatal asszony került Friedmann Arminé, aki Weisz Mirjammal együtt vezeti a nagylendülettel megindult Avivát. A Palesztina munka nagyrésze a Zeira Mizrahi és az Aviva között oszlik meg. A fiuk részéről pedig Rácz Ilus a Nemzeti Alap biztosok.

Az oradea-marei mizrahi csoporttal folytatott beható tárgyalások itt is a kontingentálás rendszerének sikerét jelzi. A zsidóság vezetői erkölcsi kötelezettséget vállaltak, hogy Oradea-Mare-Nagyvárad ebben az évben legalább háromszázezer lejt gyűjt össze az erdélyi kolónia megváltására. Ennek keresztülvételére dr. Markovits Iván vezetésével — ki Oradea-Mare Keren Kajemet-biztosa lett, — valóban munkaképes, agilis bizottság alakult a következő tagokkal: Koós Leó, Rózsa Rudolf, Silberstein Armin, Weisz Kálmán (aki különben Palesztina-biztos is), Wasserstrom Sándor, Gottfried Sándor, Rácz Ilus és Blum Zsigmond. Ez a munkabizottság legteljesebb részletességgel állapította meg programját s így minden bizonyossággal meg van arra, hogy Oradea-Mare-Nagyvárad zsidósága a háromszázezer lejes kontingensnél sokkal magasabb összeget hoz fel Erec Jiszrael felépítésére.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta MÉR AÁRON GOLMÍDSCHT

— A tömeg látása mindig ilyen érzelmeket vált ki. Nem az egyes polgártársakat szeretjük, de szeretjük az egész népet.

— No ez ellen lehetne egyet és mást mondani! En a magam részéről minden egyes lengyelt szeretek, akivel csak találkozom. Mind-egyik egy kicsiny része hazámnak. Nemrég Algir utcáin egy gombot emeltem föl a porból: egy lengyel egyenruha gombja volt és bűnnel látszott előttem, hogy továbbra is a piszokban heverjen.

— Ez csak azért van, mert hazája szerencsétlen. A büszke és gazdag Anglia fia, az ország határain kívül, alig-alig akar szóba állani egy angollal! De azért abban sincs semmi különös, hogy maga szinte olyan vallásos szeretettel van eltelve hazája iránt. Hiszen ebben az érzésben minden európai ember osztozik önnel. Mindannyian meg tudjuk érteni egy ilyen nemes népek küzdelmét a szabadságért, emberjogaiért és becsületéért. Az önök zászlói alatt nem oszlottak meg az érzések, az ember szívének nem kellett véreznie, mikor az ellenség soraira rácsapott. És én, a magam részéről, talán mindenkinél jobban megtanultam Lengyelországgal érezni.

Joszinszky fölállott és villogó szemekkel mondotta:

— És hogyha újra kibontanák azt a zászlót? Ha Lengyelország újra hívni találná ifjait és mindazokat, akik vele éreznek?

— Igen, ha ez megtörténne! — mondotta Jákob.

— Már megtörtént! Hát hallja a nagy evangéliumot: Lengyelországban kitört a fölkelés!

— Hurrá! — kiáltott Jákob — Ezt aztán dán módra csinálták! Hurrá! Gud ske Lov! Hála istennek!

Joszinszky végigsimította homlokát és így mondta:

— Magunk vagyunk csak, akik itt a pusztában ujongunk. De bizonyos vagyok benne, hogy igaza van abban, amit az előbb mondott és hogy ebben a pillanatban fél Európa velünk ujong. — Hát legyen! Akar-e velem jönni Lengyelországért harcolni?

— Akarok Joszinszky, — magával megyek és —

— Miért akad meg? Van valami aggodalma?

— Nem, csak arra gondoltam, lehet, hogy hazámból valami levél érkezik ide részemre...

— Hát egyszerűen írja meg, hogy ezentul Algir helyett Varsóba címezzék leveleit. Vagy talán más valami az, ami...?

— Nem, semmi, csak egy futó emlékezés volt. Ebben a pillanatban már újra elhalványultak az otthon színei szemem előtt, személyes gondoljaim eltörpülnek és jelentéktelenné válnak, ha Lengyelországra gondolok.

— Hát akkor tegyen úgy mint én, kérje elbocsátatását. Nincs vesztegetni való idő. El kell kerülnünk innen, még ha szöknünk is kellene. — Csak aztán utközben valami arab ránk ne lessen... Kedves barátom, ne gondoljon rosszat rólam, ha mostantól kezdve, itt Algirban, reszketek az életemért.

Hatodik fejezet

— Éhes vagyok, mint egy kalmuk! — mondotta a fiatal tiszt Jákobnak, aki a sötét estén keresztülment vele a falun. — Menetel-leskor, a jó öreg Dolgetty kapitány példájára, mind szorosabbra és szorosabbra fogtam a nad-

rágsziamat, de mentől szorosabbra kapcsolom, annál jobban üvölt a gyomor. Önnek talán szerencséje volt és jó szállásba került, akkor szívesen hívatom meg magamat vendégül... No, hiszen már itt is van... Nem, köszönöm! Akkor már inkább saját szakállamra keressék abrakot.

Jákob belépett a viskóba. Ez a viskó inkább azokhoz a dombbal fedett vermekhez hasonlított, melyekben a parasztok burgonyájukat rakják el télire, mintsem emberi lakáshoz. A kidölt-bedölt falak között egyéb látnivalója a szemnek nem akadt, mint három félig meztelen gyerek, akik a gyéren földre szórt nedves szalmán feküdtek és ijedt szemmel meredtek a belépőre.

A káplár bejött és kedélyesen mondotta: — No, ez is elég gyalázatos egy kovártély hadnagy ur, és a kiszolgálás se sokkal jobb. De ha a hadnagy ur meg nem vetné, itt van egy kevés kenyér és pálinka. Holnap majd az oroszok liferálják a reggelit és úgy hiszem, meleg egy nap lesz.

— Köszönöm, öreg Szoltau. De hol vannak a házigazdák? Ezeknek a gyerekeknek nincsen anyjuk?

— Annak isten a megmondhatója, — én nem láttam.

— Hát hol van az az ember, aki ez a viskó? — Alighanem valami kutyaolt keresett magának. Innen kikergettem, hogy a hadnagy urnak helyet csinálhassak.

Jákob csak úgy elgondolta magában: Talán éppen azok közül a lengyelzsidók közül való, akik apám asztalán ettek.

— Szoltau! — mondotta a káplárnak, — mégis inkább csak kimegyek a friss levegőre, szólj annak az embernek, hadd jöjjön haza.

(Folyt. köv.)

Báliruhákat minden árnyalatban fest, tisztít Czink

Miért

ben történt
tória: A vá
egy bekötött
berlini zsidó
kérdéssel for
keresztes vez

— Mi

szemét?

— Me

— His

Ja vag

aki igen szer

Krakkbóba ut

lan zsidó

indult meg a

nagyon érde

kalausz készs

az ut Lembe

— Hu

nap mulva

vajjon Krak

mint Lember

A kala

békíteni kezd

— Ne

is tudja, hog

nap van,

egész esztend

Miért

erelőtt a szó

volt Szatmár

ben minden

néha túlzások

elvé, hogy

végül is a va

Szatmáron a

egyik droszjá

— Jár

vagytok arra

jon bennetek

Miért

Bécsben tört

rabbít kihall

szef. A beaz

került, amit

írált el. Tó

miért csavar

— W

viessza a rab

Villám

kolozsvári or

nál többek k

(foglalkozásr

szintén isme

a sor, az új

a levest és

gyasztott té

tovább meg

kettőjük köz

Bos:

dani a broc

Thal:

tam, hogy

Bos:

itt viszont

Thal:

Cons

Bécs,

földművelés

szállt Bécs

kancellár

Bizalma

Szófi

terelnök és

és a szoms

goztató e

kormányna

és török-b

ményeket.

Az

ebben az irányban is in-
tanácskozásokra vésztinüleg
kár is Kolozsvárra érkezik,
assa meg a sérelmeket.

A miting megajukulása. A

szta-miting külső, pompás
ja az a belső eredmény, me-
a alapos megszervezése je-
adja az avant gardét. Első-
melynek ma már száz-
Valósággal megható volt
ez a mélyen vallásos fiatal-
jét magáévé tette. Az ifju
Efraim és Stern Miklós ál-
tő olyan értéket, s munka-
valóban büszkének lehetünk
főcélis erővel mutatott rá
ásos szellem meghazudtolása
az ifju Mizrahi Erec Jisz-

va is, mely a „Hadassza”
magának. Az Aviva élére
aszony került Friedmann
írjammal együtt vezetői a
ült Avivat, A Palesztina
re Mizrahi és az Aviva
ak részéről Gottfried Sán-
edig Rácz Ilus a Nemzeti

mizrahi csoporttal folyta-
itt is a kontingentálás
i. A zsidóság vezetői er-
laltak, hogy Oradea-Mare-
ben legalább háromszáz-
erdélyi kolónia megváltá-
elére dr. Markovits Iván
ea-Mare Keren Kajemet-
munkaképes, agilis bizott-
agokkal: Koós Leó, Róza
is, Weisz Kálmán (aki kü-
is), Wasserstrom Sándor,
Ilus és Blum Zsigmond.
egteljesebb részletességgel
at s így minden bizonyos-
y Oradea-Mare-Nagyvárad
y lejes kontingensnél sok-
oz fel Erec Jiszrael fel-

szorosabba kapcsolom,
romor. Önnel talán sze-
lásba került, akkor szia-
gamat vendégül... No,
. Nem, köszönöm! Ak-
zakállamra keresek ab-

viskóba. Ez a viskó in-
al fedett vermekhez ha-
parasztk burgonyájú-
ntsem emberi lakáshoz.
között egyéb látivalója
mint három félig mez-
éren földre szórt ned-
és ijedt szemmel mered-

kedélyesen mondotta:
gyalázatos egy kovár-
kiszolgálás se sokkal
ur meg nem vetné, itt
s pálinka. Holnap majd
reggelit és úgy hiszem,

g Szoltau. De hol van-
zeknek a gyerekeknek
megmondhatója, — én

ember, akié ez a viskó?
mi kutyaólt keresett
ntem, hogy a hadnagy
k.

gondolta magában: Ta-
a lengyelzsidók közül
ettek.

ndotta a káplárnak, —
egyek a friss levegőre,
t, hadd jöjjön haza.

tit Czink

Ez történt...

Miért van bekötve az ökör szeme? Berlin-
ben történt ez előtt néhány hónappal az alábbi his-
tória: A város főutcáján néhány mézáróselegény
egy bekötött szemű ökröt hajtott. Arra járt egy
berlini zsidó, akinek feltűnt a menet és ezzel a
kérdéssel fordult egy szembejövő hirhedt kampós-
kereséshez:

— Miért kötötték be ennek az ökörnek a
szemét?
— Mert nem bírja elviselni a zsidók látását.
— Hiszen azért ökör, — vág vissza a zsidó.
(H. L.)

Ja vagy ugy? A l...i hitközség sámesze,
aki igen szerette a jó tréfát, egyizben Lembergől
Krakkóba utazott. Utközben kiderült, hogy a ka-
lauz zsidó és így nemsokára élénk beszélgetés
indult meg a sámesz és a kalauz között. A sámesz
nagyon érdekli az ut kilométerszáma után. A
kalauz készséggel kiszámítja, hogy hány kilométer
az ut Lembergtől Krakkóig.

— Hm — morfondíroz a sámesz — három
nap mulva fogok visszautazni. Szeretném tudni,
vajjon Krakkótól Lembergig is annyi kilométer van,
mint Lembergtől Krakkóig.

A kalauz nagy haragra lobban, mire a sámesz
békíteni kezdi:

— Nem tudom miért haragszik, hisz maga
is tudja, hogy Eszter böjtjétől purimig csak egy
nap van, purimtól Eszter böjtjéig pedig egy
egész esztendő. (Dr. B. B. Oradeamare)

Miért építettek Szatmáron járdát. Évekkel
ezelőtt a szókimondásáról híres Mandelbaum rabbi
volt Szatmár főrabijja. A főrabbi becsületes hité-
ben minden ujtáának annyira ellensége volt, hogy
néha tulzásokra is ragadtatta magát. Az volt az
elve, hogy egyik ujtás a másikat szűli és így
végül is a vallás fog csorbát szenvedni. Amikor
Szatmáron a járdát készítették, így fakadt ki
egyik droséjában:

— Járdát csinálnak nektek, mert már nem
ragyotk arra méltók, hogy a föld a hátán hord-
jon benneteket. (Holzer Leopold, Halmeu.)

Miért csavarják az imasziját a balkarra?
Bécsben történt. Schreiber, a híres krakkói fő-
rabbit kihallgatásra rendelte magához Ferenc Jó-
zsef. A beszélgetés során a zsidókérdés is szóba
került, amit a volt uralkodó vallási szempontból
vált el. Többek között azt is megkérdi a császár,
miért csavarják a zsidók balkarjukra az imasziját?
— Weil Sie keine Rechte haben, — vág
vissza a rabbi. (Grosz Henrik, Havasmező.)

Villámlás. A mult héten történt az egyik
kolozsvári ortodox-étteremben. Egy nagyobb asztal-
nál többek között ott ült a közismert Thal bácsi
(foglalkozásra nézve: leányos házak öröme) és a
szintén ismert Bos ügyvéd. Mikor fizetésre kerül
a sor, az ügyvéd észreveszi, hogy Thal bácsi csak
a levést és a hust mondja be, de a szintén elfo-
gyasztott tézta nem jut eszébe. Mikor a vendéglős
tovább megy, a következő párbeszéd játszódik le
kettőjük között:

Bos: Na, Thal bácsi! Elfelejtette elmon-
dani a brochet: Ajszé máászá berésith? !
Thal: Hogy jövök én hozzá? Hisz nem lát-
tam, hogy villámlott volna!
Bos: Az igaz, hogy künn nem villámlott, de
itt viszont bliccelt egy tézttát!
Thal: Ja? Igaz, de nem először történt.
(Dr. K. Á. Cluj)

Constantinescu miniszter Seipelnél
Bécs, február 11. Constantinescu román
földmiveltügyi miniszter Párisból jövet meg-
szállt Bécsben. A miniszter meglátogatta Seipel
kancellárt és Grünberger külügyminisztert.

Bizalmat szavaztak a bolgár kormányának
Szófia, február 11. A szobranje a minisz-
terelnök és a külügyminiszter békés politikát
és a szomszédállamokkal való egyetértést hau-
gotatott expozéja után bizalmat szavazott a
kormányának, majd ratifikálta a görög-bolgár
és török-bolgár határookra vonatkozó egyez-
ményeket.

Antiszemita tüntetők megzavarták a temesvári Kadima bálját

Összezuzták a bálterem ajtóit és ablakait. katonaság osztatta szét a tüntető-
ket. A zsidó liceum valamennyi ablakát betörték

(Timisoara-Temesvár, február 11. Az Uj
Kelet tudósítójától.) Szombaton éjjel tizenkét
órákor egy műegyetemi hallgatókból álló kör-
rülbelül ötven főnyi csoport berontott a Grand
Hotel Ferdinand télikertjébe, ahol a Kadima
zsidó sportegylet tartotta bálját és összerom-
bolta a télikert összes ablakait és ajtóit, ami
a bál női közönsége között leirhatatlan pánikot
okozott.

A tüntetés előzményei a következők:
Szombaton a műegyetemi hallgatók Eminescu
félszázados halálának alkalmából gyászünnepelet
rendeztek, este pedig a tisztikaszinóban iro-
dalmi estélyt. Az estély után mintegy ötven
műegyetemi hallgatóból álló csoport antisze-
mita dalok éneklésével járta be a várost. Amikor
a Grand Hotel Ferdinand elé értek, valamelyik
tüntető kiadta a jelszót, szét kell verni a zsi-
dók bálját. A kávéházon keresztül behatoltak
a télikert ajtajáig, azonban a portás utjukat
állotta. A portást véresre verték és beverték
az ajtót és ablakokat. A teremben lévő kadi-
misták székeket ragadtak és szembeszálltak
a tüntetőkkel, akiket sikerült a teremből ki-
szorítaniok.

A teremben borzalmas jelenetek játszód-
tak le. A bál női közönsége között irtózatos
pánik tört ki, igen sokan sirögörcsöt kaptak
és menekülni akartak. A zavart növelte az is,
hogy a tüntetők bűzbombákat dobtak a terembe.
Időközben a portás segítségért telefonált a ka-
tonai parancsnokságra, ahonnan, dacára annak,

hogy tisztiparancsnok nem volt a laktanyában,
öt percen belül altisztek vezetésével nagyobb
katonai csapat vonult ki, amely a tüntetőket
szétosztotta. A tüntetők azonban újra csoportba
verődtek és antiszemita jelszavakkal indultak
tovább romboló körutjukra. Ennek során a
Lloyd kávéház két hatalmas üvegtábláját be-
zúzták. A zsidó liceumnak pedig valamennyi
ablakát — mintegy kétszázat — betörték.

Vasárnap délelőtt a rendőrség harminc-
nyolc műegyetemi hallgatót állított elő, akik
vallomásuk során kijelentették, hogy semmi
rossz szándékuk nem volt, csupán a himnuszt
akarták elénekelni a zsidó bálon. A rombolá-
sokat tagadták. A kihallgatás során kiderült,
hogy a tüntetést egy kolozsvári egyetemi hall-
gató inszenálta, akit a rendőrség előzetes le-
tartóztatásba helyezett, a többi előállítottakat
szabadonbocsátotta.

A temesvári zsidóság tiltakozó küldöttsé-
gekben kereste fel a város hatóságait. A ható-
ságok felháborodva regisztrálták az eseménye-
ket és kijelentették, szegyenek tartják, hogy
ilyen eset történhetett Temesváron.

Vasárnap délután a temesvári Zsidó Nem-
zeti Szövetség heti rendes ülésén foglalkozott
az eseményekkel és elhatározta, hogy Temes-
vár zsidósága mindaddig, míg a zsidó liceum
kára helyreépítve nincs, minden fölösleges
pénzét a liceum kárának pótlására fordítja és
semminemű más jótékonyági akcióban nem
vesz részt.

Bonyodalom egy téves számla körül

Egy évvel ezelőtt beadott kérvényt még nem intézték el. A vámhivatal
nem fogadja el a rabattos számlákat

(Cluj-Kolozsvár, február 11. Az Uj Kelet
tudósítójától.) A nemrégben országsszerte megin-
dult vámreform-mozgalom egyik főkövetelése,
hogy a kormány egyszerűsítse le és tisztázza
a vámkezelés részleteit. Ma ugyanis az a hely-
zet, hogy igen sok rendelkezés van érvényben,
ezeket képtelenség alaposan ismeri, ebből pedig a
kereskedőkre rengeteg kellemetlenség és anyagi
károsodás hárul. Az érdekelték körében külö-
nösen a vámhivatalok adminisztrációja ellen
van sok panasz. Erre vonatkozólag párját rit-
kítóan érdekes eset foglalkoztatja most Kolozs-
vár kereskedővilágát.

Tavaly márciusban a főtéri Pálmai Sán-
dor-cég három tucat férfi hálóinget rendelt
Oskar Taussig bécsi kereskedőtől darabonként
240 lejben. Az áru megérkezett a vámhoz,
ahol a kétszázalékos értékvám fejében 172.80
svájci frank fizetésére kötelezték a Pálmai-cé-
get. A bécsi áruház

tévedésből nem lejben, hanem svájci
frankban számlázta az árut

és a vámhivatal ezen az alapon állapította meg
az értékvámot, amelynek összege a svájci frank
akkori árfolyama szerint az összérték nem két,
hanem körülbelül nyolcvan százalékának felel
meg. A kereskedő hiába igyekezett bizonyítani,
hogy az áru forgalmi értéke nem 240 frank,
hanem 240 lej, a vámhivatal ragaszkodott a
számla adataihoz és az árut csak az illeték le-
fizetése ellenében adta ki. A Pálmai-cég tehát
172 lej 80 bani helyett ugyanannyi svájci fran-
kot fizetett, ami körülbelül hatezer lejben diffe-
renciát jelent.

A Pálmai-cég kérvényt adott be a vám-
hivatalhoz, hogy az illeték fejében tévedésből
felszámított többletet térítsék vissza. A kérvény-
hez a cég csatolta a számlát és a deklarációt.
Az árut pedig elraktározta, amíg ebben az ügy-
ben döntés lesz, minthogy a számlaszerinti 240
svájci frankért ugysem tudta volna elárusítani.
Öt hónapig várt a Pálmai-cég, de ügyében

semmiféle intézkedés nem történt.

Közben nemcsak a hatezer lej hevert gyümöl-
csözetlenül, hanem az áruba fektetett összeg is.
Erre a cég 1923 augusztus 22-én újabb kér-
vényt nyújtott be a vámhivatalhoz, hogy leg-

alább deklarációját adják vissza, mert anélkül
nem adhatja el áruját súlyos vámkihágási bir-
ságok veszélye nélkül. A vámhivatal azonban
mind a mai napig nem válaszolt a második
kérvényre sem. A cég végre a kereskedelmi ka-
marához fordult, amely hivatalból fog ebben
az ügyben eljárni. A kamara ezután is figyel-
mezteti a külföldön vásárló erdélyi kereskedő-
ket, hogy vitás esetekben

ne fizessék ki, hanem csak deponálják
a vámilletéket

és azonnal forduljanak a kamarához, amelynek
szakértői véleményét egy miniszteri rendelet
értelmében a vámhivatalnak meg kell hallgatnia.

Sok fölösleges költséget és kellemetlensé-
get okozott már a kereskedőknek az a külföldi
rendszer, hogy egyes nagyobb cégek rabattos
számlákat állítanak ki. Nem akarnak ugyanis
az áruk és a valutaárfolyamok változása sze-
rint újabb és újabb árjegyzékeket kiadni, ezért
egy magas átlagárat állapítanak meg minden
cikkre és abból a maximumból különböző cí-
men megfelelő rabattokat adnak. Ezek az ár-
engedmények sokszor kilencven százalékát is
kiteszik az árjegyzékben feltüntetett értéknek,
vagyis sokszor a például ötszáz szokol értékű-
nek feltüntetett árúért a kereskedő csak husz
cseh koronát fizet. A vámhivatal azonban ezt a
kereskedői jogszokást nem fogadja el, hanem

a számlaszerinti összeg után állapítja
meg az értékvámot,

ami nemcsak kárt jelent a kereskedőre, hanem
lényegesen megrágitja az árut is. Az ilyen
esetek elkerülésére csak egy mód van és pedig
az, hogy az erdélyi kereskedők ne fogadjanak
el rabattos számlákat, hanem tényleges ára-
kat feltüntető külön számlákat kérjenek a fel-
adó cégektől.

— A Magyar Államvasut a szállítási
mellékdíjakat is felemelte. Budapestről jelentik:
A MÁV. a tarifareformmal kapcsolatosan lényegesen
felemelte a mellékdíjakat is, még pedig a raktár-
pénzeket száz százalékkal, a vagonhelypénzeket az
első negyvennyolc órával háromszáz, hosszabb időre
szólóan ötszáz százalékkal, a kirakódíjakat kétszáz
és a mérlegpénzeket 150—400 százalékkal. Lénye-
gesen felemelték a vámkezelési illetékeket is.

Az Astra benzinmotor a legmegbízhatóbb hajtóerő

Bencion Weinstein meghalt

Bencion Weinstein, a kolozsvári mizrachi lelkes vezére, a Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottságának volt tagja vasárnap délelőtt ötvenkilencéves korában hirtelen elhunyt.

Szombaton este nyolc órakor a kolozsvári „Ohel Mose“ egyesület helyiségében parázs cionista-vita volt, valakiről beszéltek, aki nemcsak a cionista zsidókat gyalázta, hanem magát a eszmét is. — Az ilyen — mondotta Bencion Weinstein — az ilyen nem lehet tisztességes ember.

— Ugy rémlik, — szolt valaki — hogy ilyesmi előfordul a Talmudban is. Tudom egész határozottan, hogy valamelyik misnában előfordul ez a mondás: „Ha valaki gyalázza Erec Jiszraelt, erédj és kutasd anyja gyalázatát.“

Bencion Weinstein kissé gondolkodott, aztán odalépett a könyvszekrényhez, kiemelt egy főlíant, felcsapta és rövid keresés után „Megilat Taanit“ ban megtalálta a keresett idézetet. Arról van itt szó, hogy valaki a prófétának Jeruzsálem népét korholó fejezetét olvasta fel haftóráként. Erre a ténykedésre jegyezte meg valamelyik tanaita: „Nem lehet becsületes zsidócszony származottja, aki még ilyen módon is lebecsülni akarja Ciont.“

Akik látták Weinstein Bencion ujongását, hogy ime a Talmud is mennyire nagyra és szentnek tartja Cion becsületét, azt mondják, hogy ezt az örömet csak rég nem látott gyermek hazaérkezésének örömeivel lehetett összehasonlítani.

Egy másik templomi jelenet és ez vasárnap volt. Néhány meghitt ember körében az új hitközségi elnök megválasztásáról volt szó. A harcos természetű Bencion Weinstein kifejtette nézetét. Csak olyan zsidót akart látni a hitközség élén, aki minden tekintetben méltó erre a reprezentáns állásra, főleg zsidó gondolkodásánál, szívénel és jelleménél fogva.

Annaira exponálta magát ebben a kérdésben, annyira szívéhez nőtt, beteg, gyöngye szívéhez e kérdés, hogy a vita felfokozott heve egészen magával ragadta. Nemes lendülete megtorpant. Vértutotta el arcát, pillanatig néma lett, a néhány ember, akivel beszélgetett, segítségére sietett, vizet hoztak és az alélt embert a templomból levitték egy lakásba, ahol rövid néhány perc múlva anélkül hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

Templomi szent életet élt Bencion Weinstein. A lelke az az örökkön égő láng volt, amely a „mikdas“, a szentély emlékére ég a templomi frigszekrény előtt. Amióta a chéderben ráeszmélt zsidóságra, azóta ötvenkilencéves életútján mindig magával vitte ezt a szomorú és boldogító gondolatot: Cion és Jeruzsálem. A régi vágású egyszerű zsidó nagyszerű típusa volt. Harcos, tiszta harcos volt. Mindig az igazságért, mindig a közért, mindig ideálért. A lelkesedése a chaszidok heve és buzgalma volt, amint hogy sokan „cionista-chaszidnak“ is nevezték. A forradalom idejében, amikor az erdélyi zsidóság körében megerjedt és cselekvéssé érlelődött a cionizmus, Glasner Móse mellett ő volt a konzervatív zsidóság cionizálásának legtehetekesebb harcosa. Azok közé tartozott, akik a maguk szellemi életükben éltek a nemzeti zsidó életet. A zsidó törvényt tanulmányozta, a Tórát. A hagyományok szigorú betartásában a zsidó egyéniség konzerválódott benne, igazi zsidó volt minden vonatkozásban és akikkel érintkezett, azokat mindig is igyekezett meggyőzni arról, hogy csak a cionizmuson át és a cionizmus által lehet valaki igazi zsidó. Nem volt zsidó ember, aki vele érintkezett, hogy nyomot ne hagyott volna ennek a csupa lendület és csupa szív-embernek a beszédje. Mert a beszédéből a szív hangjai hallatszottak.

Vasárnapról hétfő délutánig szobája közepén feketébe takarva feküdt Bencion Weinstein. Mellette talisza és fehér halottas ruhái. Köröskörül gyertyatartókból lángok szöktek föl, a fejénél kandelláber. Chaszid hagyomány ez és valami fel-emelő a borús környezet közepén ez a lángkoszoru. Emberek jönnek, mennek, asszonyzokogás, jajveszékés, sírás. Bencion Weinstein elköltözött az élők sorából. Csak emléket hagyott és tanítást.

Valaki megjegyezte:

— Amikor az ortodox hitközség Chevra Kadisája elnökévé választották, a jótékonyági osztály vezetését egy jómódu hitközségi tag akarta vállalni.

Bencion Weinstein nem engedte.

— Ön nagyon meglehető ember lenne — mondotta neki — erre a tisztségre, de mégsem ajánlhatom, mert soha sem volt szegényember. A szegénység ügyeit csak az vezetheti, aki maga is szegény volt és együtt tud érezni velük.

Semmi sem jellemezheti jobban Bencion Weinsteinert ennél az egyszerű megjegyzésnél.

Egészségét az ásta alá, hogy egy Palesztinába tett utjáról visszatérve, régi jól menő boltját elrekkvirálva találta. A dolgozni szerető ember kétségbeesetten kereste ezuttal a saját igazát és jogát. Egyik helyről a másikra küldték, de megszekott egzisztenciáját nem kapta vissza. Szív-

Az olvasók fogják eldönteni az „Ez történt“ pályázatot

Az Uj Kelet alig egy héttel ezelőtt tüzte ki „Ez történt“ pályázatát. Pályázati felhívásunk páratlan sikert ért el. Az ország minden részéből tömegesen érkeznek a pályázatok, ezért azok közlése, amelyeket a kiválogatóbizottság közlésre alkalmasnak tart, csak fokozatosan és a beérkezés sorrendjében történhet. Meg kell állapítanunk, hogy a pályázók nagy része félre értette többször hangzottatott intenciókat és a beérkezett anyag érték tekintetében nem elégíti ki bennünket. Pályázóink egy része hosszú lélegzetű, novella keretű is meghaladó élményekkel pályázik, amelyeknek — és ez a legtöbb baj — nincs is csattanójuk. Mások viszont egész rövid, izetlen csattanójú viccekkel kísérleteznek.

Ezen a helyen leközlünk most egy olyan „Ez történt“-et, amelynek nem szabad a pályázatnak lennie:

Az egyik kolozsvári kávéházba betér egy idegen. A főpincér törökkávéat ajánl és azt mondja, hogy drága pénzen szerződött valódi török főzi a kávé. A vendég megissza a kávé, fizet és indul kifelé. Az ajtónál egy fezes, bugyogós török áll. A vendég ránéz a törökre, aztán eltűnik:

— Mondja, — fordul a törökhöz — honnen ismerem én magat? Nem magyar maga.

A török nem válaszol.

— Nem abonyi maga? — firtatja tovább a vendég.

Bukarestbe telepítik az Erdélyrészi Faegyesületet

A fások az erdőkisajátítási rezsim ellen. Követelik az export-vám leszállítását

(Arad, febr. 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Február 9-én tartotta meg az Erdélyrészi Faegyesület elnöki értekezését, amelynek az egyesület életében korszakos jelentősége volt. Ezuttal állapították meg a fások testületének jövőbeli programját. E program sarkalatos pontja, hogy az egyesületnek nem szabad a jövőben közszállításokat vállalnia. A tapasztalatok ugyanis ráeszméltették az egyesület vezetőit és minden tagját arra, hogy csak akkor van erkölcsi súlya és döntő szava az ipar és a kari érdekek tekintetében, ha minden üzletlőt mentesen, mint közgazdasági tényező és főleg mint erkölcsi faktor lép fel.

Ezuttal az erdőkitermelésről szóló törvénytervezet került elsősorban szóba. Egyöntetűen alakult ki a nézet, hogy szerzett jogok mindenképen tiszteletben tartandók. Viszont a bérleti összegeket nem lehet a kincstárnak olyan magasan megállapítani, hogy emiatt a termelés megakadjon. Ebben az esetben csak a munkanélküliséget szaporítaná és csökkentené az adófizetők számát. Ha pedig az üzem a nagy kincstári bérterhek mellett is folyrna, akkor ez csak az áru megdrágításával történhetne, ami nem lehet a közönség érdeke, de az államé sem. Az egyesületnek oda kell hatnia, hogy a törvény megalkotásánál meghallgassák az érdekeltek képviselőit is.

Az értékesítés terén az elnökség erélyesen állást foglalt a szállítások megkönnyítése és olcsóbbá tétele érdekében. A fások különös sérelme, hogy a CFR. szállítási sorrendjében min-

betegséget szerzett és a nemegsgondolkodásu embert a szive megölte.

Hétfőn délután két órakor temették a kolozsvári ortodox zsidótemplom udvarából. Hóh-teste a nyitott templomajtó előtt volt felállítva, körülötte a kolozsvári zsidóság apraja, nagya. Minden zsidó egyesület, minden zsidó közérdeklő alakulat, a cionista szervezet, a neológ hitközség küldötte, asszonyok, gyermekek, közöttük glédában a cserkészek és a Tarbut ifjai.

Glasner Akiba főrabbi bucsuztatta öt megindító szavakkal, majd Eleázár Fried és Perec Strohli vettek bucsut tőle, végül Boskovits József az Ohel Mose, a Lomde Tora és a Chevra Kadisa nevében mondott Bencion Weinstein felett szívből fakadó gyászbeszédet. A szomorú menet elindult és mire a nap lealkonyodott, Bencion Weinstein, aki még szombat este lelkesedett Cionért, fejét Cion földjéből vett homokou pihentette. (sz. i.)

— Honnan tetszik tudni? — feleli a török. Az ilyen „Ez történt“-ek igen nagy számmal érkeztek be hozzánk. Ezekkel azonban nem érhetjük el eredeti célunkat, hogy a zsidó ötletkincsüket össze gyűjtsük. Ezért újra figyelmébe ajánljuk olvasóinknak, olyan pályázatokat küldjenek be, melyek a többször említett intencióknak megfelelnek. A beküldött anekdotáknak legyen meg a zsidó jellegzetességük.

Itt említiük még meg, hogy a szerkesztőség kebelében megalakult zsűri csak közlésre alkalmas „Ez történt“-ek kiválogatásának munkáját végzi, a pályadíjakat azonban maguk az olvasók fogják szavazataikkal a tíz legjobb „Ez történt“-szerzőjének odaítélni. A szavazás módját legközelebb fogjuk közölni, de már most felkérjük olvasóinkat, kísérik figyelemmel az „Ez történt“-rovatot, hogy a pályázati idő lejártával a tíz legjobbat megjelölhessék. A tíz pályadíj így oszlik meg:

- I. díj 2000 lej,
- II. díj 1000 lej,
- III. díj Az Uj Kelet egy évig ingyen,
- IV. és V. díj 10 értékes könyv,
- VI. és VII. díj Az Uj Kelet egy félévig,
- VIII., IX. és X. díj 5-5 értékes könyv.

A közlésre alkalmas „Ez történt“-eket beérkezésük sorrendjében a pályázók kívánsága szerint névaláírással, vagy anélkül közöljük. A pályázat május tizenötödiken jár le.

dig utolsó helyen áll a fa elszállítása. Minden más árut előbb szállítanak és csak azután jön sorra a faanyag. Sérélmezik továbbá azt is, hogy a zárt vagonokat még szabályszerű rafizetés ellenében sem kapnak. Kéri az export támogatását, különösen azzal, hogy a revideáló bizottság szállítsa le az exportvámteleteket arra a nivóra, hogy felvehesse a versenyt a cseh, jugoszláv és a lengyel fával, amelyre nézve az említett országokban máris jelentékeny vámtételi redukciónak vannak érvényben.

Mindezen kérdésekre szakbizottságok alakultak. Ezek beható tanulmányozás és megvitatás után memorandumokat fognak elkészíteni, amelyeket részint a kereskedelmi és iparügyi miniszterhez, részint a CFR.-hez és a pénzügyminiszterhez fognak eljuttatni.

A szervezeti kérdést programszerűen tárgyalták. A résztvevők megállapodtak abban, hogy az egyesületnek Kolozsváron való centralizálása idejét multa és egységesen nyilatkozott meg az az akarat, hogy az egyesület Bukarestbe tegye át működési színterét. A kolozsvári csoport azt követeli, hogy az erdélyi Faegyesület az UGIR irodájával szerves kapcsolatba lépjen, míg a brassóiak, akik szintén Bukarest mellett vannak, a teljes önálló képviselői hívei. Határozni e kérdés fölött a közgyűlés fog, amelyet ez év március 28. és április 5-ike között tartanak meg Temesváron.

* Ha köhögés, toroktájás gyötör, kinez minket, Kaiser-Borax öblögetés könnyit meg bennüket.

TUNGSTROGRAM

A legjobb villanykörte!
Mindenütt kapható!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek antanyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Apró szívességek

Irtó Max Brod

Ha elmennék egy motorgyárhoz és hízlegő hangon mondanám neki:

— Legyen olyan drága, ajándékozzon nekem egy kisebbajtja motort! Hiszen annyi motor áll a gyár raktárában, hogy ön észre sem venné egy kis kaliberű motor hiányát.

Ha így szól nekem hozzá, bizonyos, nagyon furcsán nézne végig rajtam.

Hozzám azonban szakadatlanul jönnek emberek, akik igénybe veszik időmet, anélkül, hogy eszébe jutna, a regényíró egyetlen forgótökeje: az idő.

Aki elrabolja egyetlen órámat azzal, hogy kizárta elolvasását követeli tőlem, aki egy utat csináltat meg velem, egy közbenjárást kísérel meg általam, az egyszerűen azt követeli, hogy gyáram egy részét, a motort, ingyen engedjem át neki.

Amíg az író gazdasági helyzete türethető volt, az efféle dolgokat az ember nem vette nagyon szívesen. De ma, az árak ilyen emelkedése és a megélhetés ezer gondjai közepette, bizony a szellemi munkának takarékoskodnia kell nagyon az idejével.

Ennek ellentétéseként mondhatják, hogy az író alapjában véve a nyilvánosság intézménye. Tehát a köz rendelkezésére kell állania. Kell, hogy a közönség részéről feltörő hangokra odafigyeljen.

Helytelen ez az érvelés. Nem kívánom senkitől, hogy szívességből olvassa a könyveimet és csak annyi figyelmet követeljek a magam számára, amennyit az illető szellemi szükséglete igény. Ha irodalmi munkámmal valakinek egy jó órát szeretem, vagy (ami számomra legtöbbször jelentene) ha az élet nehéz helyzeteiben helyes elhatározásokra bírtam, akkor nem látom be, miből vonta le az illető azt a következtetést, hogy hálával tartozom neki és előzékenységgel. En nekí — és nem megfordítva!

A dolgok különben kissé komplikáltak. Az idő szükségesszerű parancsa az egyszerűsítés. Igaz, részt kell vennünk mindenben, ami van és ami lesz, a fiatal generáció produktivitását figyelniük kell, látnunk kell saját gondolatvilágunk kihatásait, ezek alól az író nem vonhatja és ne is vonja ki magát. Am az ilyen részvételt nem szabad kimerőszakolni. Ezt ajándékképpen kell kapnia. A költségek önmagának kell rendelkeznie szabad idő és szabad erőket felett. Ezt a rendelkezési hatalmat azonban a folytonos szívességekért el kell dolgozni. Aki egy kéréssel jön a szellemi munkához, legyen tisztába vele, hogy egy nagyon finom és könnyen megsérülhető óraműhöz közeledik, amit könnyen meg lehet állítani, de nehezen lehet ismét régi állapotába hozni. Ha ezt tekintetbe veszik, akkor nem eshetnek abba a diktatórikus hangba, amelylyel rendszerint a szívességeket kéri. Az utóbbi időben többször, amikor valami szolgálatot kértek tőlem, ebből a kérésből mintha ezt éreztem volna ki: „Haladéktalanul tedd meg nekem ezt a szívességet, hagyd abba mindazt, ami érdekel, csakis az én ügyem iránt érdeklődj, különben nincs erkölcsöd, nyomorult materialista vagy és csirkefogó.”

Es ennek a melléggondolata ez: „Amit kérek tőled, alapjában véve jelentéktelen kívánság, amit egy óra alatt el is intézhetsz. Egy napon pedig tíz órát lehet dolgozni. Kilenc óra még mindig megmarad egoista munkád számára.” Senki sem gondol arra, hogy még kilenc más kérvényező követeli ezt az időt és hogy elvégre nekem is jogom van a napimunka elvégzésével kissé megpihennem.

Ujabbban feltettem magamban, hogy egy egész héten igyekeznék fogok az összes szívességeket somlósan elintézni. Kiderült, hogy erre a célra autót kellett bérelnem, mert gyalog nem tudta volna az időből.

— **Mária királyné Rómában van.** Rómából jelentik: Az itteni lapok szerint Mária román királyné és Ileana hercegnő inkognitóban Rómába érkeztek az olasz királyi udvar látogatására. Szerdán a királyné Nápolyon keresztül Maltába utazik.

— **Kamarai értekezlet a fogyasztási adó alá eső cikkek adóigazolásáról.** Megírtuk, hogy egy újabb rendelet szerint egy a kivételre, mint a behozatalra kerülő fogyasztási árucikkek adóigazolványát a vámhivatalnál be kell mutatni. Hogy az áru kivitele és behozatala körül emiatt nagyobb akadályok ne legyenek, a kereskedelmi és iparkamara felterjesztést készült tenni a minisztériumhoz. Ezt megelőzően azonban az érdekeltek tényezőikkel akar értekezni. Ecéből szerdán délután 4 órakor a kolozsvári kamara kis tanácstermében Pop Szever elnöke mellett értekezlet lesz, amelyen meg fogják állapítani a fogyasztási cikkek adóigazolási eljárásának új és legpraktikusabb eljárását és kéri meg a kereskedelmi minisztert, hogy ilyenértelmu utasítást adjon ki az illetékes vámhivataloknak és pénzügyi közegeknek.

— **Márfy már nem tagadja az erzsébetvárosi bombamerényletet.** Budapestről jelentik: Az erzsébetvárosi Demokrata Kör elleni bombamerénylet ügyében a rendőrség befejezte a nyomozást. Megállapította, hogy Márfyék gyűjtés útján jutottak a szükséges költségekhez. Ezeket a gyűjtéseket főleg a kilencedik kerületben folytatták le az ottani nemzetvédelmi osztály nevében és a pénz Márfyhoz juttatták. Márfy egyébként lassanként vallani kezd és bele akarja keverni az ügybe sok olyan embernek a nevét, akik a rendőrség szerint egyáltalán nem részesek a merényletben. Többek között Sesevics, Ily, Berki és Kúrti nevű emberekről beszél. Azt is kijelentette Márfy, hogy olyan adatokat tudna mondani, melyek birtokában a rendőrség egy órán belül kézrekerítheti a bombamerénylőket. Arra, hogy saját maga részt vett volna a merényletben, nem emlékszik, Radórol és Marosiról azt állítja, hogy bolondok és hazudnak, vagy valaki hipnotizálta őket, vagy őt hipnotizálta valaki.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte kitünő kollégánkat, Dénes Sándort, a szatmári „Szamos” főszerkesztőjét. Anyósa, özvegy Deutsch Mórné, született Bródy Johanna 67 éves korában Szatmáron meghalt. Az elhunyt messze vidéken híres volt szépségéről és nemes szívééről. Férje, aki néhány évvel ezelőtt halt meg, egyike volt Szatmár legbecsületesebb és legnagyobb tiszteletben álló kereskedőinek. Deutsch Mórné nővére volt Bródy Sándornak, az európai híri írónak, aki több gyönyörű írásában emlékezett meg nővéréről. Az elhunyt fia, dr. Dénes Viktor, a Leszámítoló Bank igazgatója, Dénes Béla és leányai: Piroška, Vályi Félix párisi lapszerkesztő felesége, Margit, férjezett Huszár Aladárné és Bella, férjezett Dénes Sándorné özvegye. Temetése hétfőn délután ment végbe az egész város nagy részvételével.

— **A magyar devizaközpont megkapja a malmok egymillió angol font előlegét.** Budapestről jelentik: A malomkoncentráció és a cukorgyárak tudvalevően 750.000, illetve 250.000, összesen tehát egymillió angol font előlegét ajánlották fel a Devizaközpontnak, ha az exportot a devizának megfelelő arányban való beváltásával lehetővé teszik. Az erre vonatkozó tárgyalások azal fejződtek be, hogy a Devizaközpont szombat óta a hivatalos árfolyamhoz bizonyos felzárkózást ért el, mely a korona külföldi értékeléséhez arányítva ezidőszent 1 százalékos tesz ki. Ezáltal az export lehetővé válik s most már csak néhány részletkérdés kell tisztázni, amely után a Devizaközpont megkapja az egymillió font előlegét. A cukorgyárak egyelőre újabb kétezer vagon cukor kivitelére kapnak engedélyt, míg a malmok lisztexportjára módosították meg fogják állapítani.

— **Letörök a piaci uszortát.** A kolozsvári rendőrprefektus szombaton délelőtt utasítást kapott a kormánytól, hogy a piaci uszora letörését teljes energiával hajtsa keresztül. Gritta Ovidiusz prefektus haladéktalanul intézkedett és a piacokat szombattól kezdve naponta rendőri bizottság ellenőrzi. A szombati első razzia alkalmával nyolc olyan árust állítottak elő, akiknek nem volt igazolványuk és cikkeiket a megengedettnél drágábban árulták. A rendőrség megindította ellenük az eljárást.

— **Meghalt özv. Babos Sándorné.** Vasárnap reggel meghalt özv. Babos Sándorné, Kolozsvár társadalmának egyik közismert és nagy tiszteletben álló tagja. A nagyszony halálát nemcsak kiterjedt, előkelő református családja és rokonsága gyászolja, a szomorú hírt zsidó körökben is igaz részvétellel fogadják. Babos Sándorné nagy lelkiességével szerezte meg az egész város tiszteletét. A zsidó lakosság körében valóságos legendák keringenek róla. Körülbelül tucatnyi bérházában főleg szegénysorsú zsidó családok laktak, akik közül nem egy már évtizedek óta nem fizet házbért. A háboru alatt is a legnagyobb humanitást tanúsította hadbavonult lakóinak itthonmaradottjaival szemben és most, amikor a törvény segítségével kilakoltathatta volna a nemfizetőket, nem követte más háztulajdonosok példáját, mert az anyagi haszonnál többre tartotta az emberek szeretetét. Ez a szeretet kíséri el özv. Babos Sándornét utolsó földi útjára.

— **Pénteken kezdődik a román-magyar vasúti konferencia.** Bukarestből jelentik: A román-magyar vasúti konferencia február tizenötödikén lesz Budapesten. Legközelebb megkezdődnek Belgrádban a román-jugoszláv vasúti tárgyalások is.

— **Eljegyzés.** Fischer Riza Satu-Mare és Rothmann Manó Hateg jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Weisz Berti Ujszékely, Mendel Izidor Magyar-szovát jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Öngyilkos gimnazista.** Szabó Attila, a kolozsvári református gimnázium hetedik osztályának legjobb növendéke ma reggel az internátusbeli lakásán egy Frommer-pisztollyal a szájába lőtt. Tették oka valószínűen azok az anyagi nehézségek, amelyekkel özvegy édesanyja küzdött. Sebesülése súlyos, de nem életveszélyes.

— **Lengyelországban is bevezetik a két-éves katonai szolgálatot.** Varsóból jelentik: A lengyel diéta megszavazta a kétéves katonai szolgálat bevezetéséről szóló törvényjavaslatot.

— **Befagyott az adriai tengerpart.** Splitből jelentik: Az adriai tengerpart több helyen, de különösen az albániai partokon az erős hidegek következtében befagyott. Vannak olyan helyek, ahol a tenger ötven méternyire fagyott be és a jégkéreg vastagsága meghaladja a tíz centimétert. A tengerparti lakosok azt beszélnek, hogy a tenger emberemlékezet óta nem fagyott be.

— **Hat zsebtolvajt fogott el a vasúti rendőrség.** Szombatról vasárnapra virradó éjjel a kolozsvári pályaudvaron a vonat érkezése előtt három utas zsebtolvajokat megdézsmáltak. A kifosztott utasok jelentést adtak a vasúti rendőrségnek be, ahol azonnal bevezették a nyomozást. Néhány percel később a váróteremben két zsebtolvajt letartóztattak. Pop János detektív a vagonok között egymaga tartóztatott le három zsebtolvajt, akik közül az egyiknek a sötétben sikerült elmenekülnie. Az egyik zsebtolvaj, amikor látta, hogy a rendőrség a nyomában van, az éttermen keresztül akart elmenekülni, de egyenesen egy detektív karjaiba futott. A hatodik munká közben lepte meg a rendőrség. Mindannyian tagadnak, de tagadásuk ellenére letartóztatták őket. Neveiket a nyomozás érdekében egyelőre titokban tartják.

— **A Természettudományi Egyesülete** ezúton mond köszönetet dr. Pop Livius egyetemi tanárnak a „Tuberkulózis elleni védekezésről” tartott ismeretterjesztő előadásáért. A tanulságos előadást a Pasteur nagytermét teljesen megtöltött közönség a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta végig.

* **Szatmári előfizetőinkhez!** Felkérjük a szatmári előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésénél felmerülő összes panaszukat azonnal jelentsék be szatmári megbízottunknál Elefánt Gábor urnál, Str. Basarabilor 3. (Batthyány-u.) és egyidejűleg értesítsék központi kiadóhivatalunkat is a panaszról.

— **A tőzsde.** Budapestről jelentik: Gerő Nándor Dorottya-utcai tőzsdebizományos háromszázmillió korona fedezetlen tőzsdetartozás hátrahagyásával megszökött. A rendőrség körözőlevelet adott ki ellene.

— **Nagyváradon** az Uj Kelet részére hirdetések és előfizetések felvételére Blum Zsigmond, Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám. Telefon 8-53. (Rosenberg Jenő borkereskedésében.)

* **Fejfájás,** szédülés legtöbbször a belek szabálytalan működéséből származnak. Koprol, az deális hashajtó biztosan megszünteti.

a nemsgondolkodásu embert

két órakor temették a kórház templom udvarából. Hóhóhajó előtt volt felállítva, a zsidóság apraja, nagyja, et, minden zsidó közérdeklő szervezet, a neológ hitközség, a zsidó ifjak, közöttük glédában

örömi búcsuztatta őt meg. Elezár Fried és Peree, végül Boskovits József, a Tora és a Chevra Kadisa, Weinstein felett szívóbb, a szomorú menet elindult és ott, Bencion Weinstein, aki esedett Cionért, fejét Cion pihentette. (sz. i.)

nt“ pályázatot

szik tudni? — feleli atörök. tén“ek igen nagy számmal zekkel azonban nem érhet, hogy a zsidó életkincs- rt újra figyelmébe ajánljuk rászátokat küldjenek be, me- intencionálnak megtelemek. ak legyen meg a zsidó jel-

meg, hogy a szerkesztőség íri csak közlésre alkalmas atásának munkáját végzi, maguk az olvasók fog- z legjobb „Ez történi“ szavazás módját legköze- de már most felkérjük ol- elemmel az „Ez történi“ idő lejártával a tíz leg- tíz pályadíj így oszlik meg:

élet egy évig ingyen, értékes könyv, az Uj Kelet egy félévig, 5-5 értékes könyv.

„Ez történi“-eket beér- pályázók kívánsága szerint ül közöljük. A pályázat

egyesületet

és a szállítást. Minden fa elszállítása. Minden nak és csak azután jön nek továbbá azt is, nek szabályszerű ráfize- k. Kéri az export tá- zsal, hogy a revidáló exportvámteleteket arra se a versenyt a cseh, ával, amelyre nézve az áris jelentékeny vá- érvényben.

re szakbizottságok ala- lmányozás és megvita- at fognak elkészíteni, eskedelmi és ipartgyi FR-hez és a pénzügy- tatni.

programszerűen tár- megállapodtak abban, lozsváron való centra- zságosan nyilatkozott z egyesület Bukarestbe ét. A kolozsvári cso- z erdélyi Faegyesület ves kapcsolatba lépjen, tén Bukarest mellett pvisélet hívei. Hatá- zgyűlés fog, amelyet s 5-ike között tartá-

gyötör, kinez minket, könnyit meg bennünket.

jobb villanykörté! zenüti kapható!

KÖZGAZDASÁG

Állandó vásárpület a prágai mintavásár számára. Prágából jelentik: A prágai mintavásár legutóbbi igazgatósági ülésén Baxa dr. polgármester kijelentette, hogy a legközelebbi tavaszi vásár után szükséges lesz állandó épületet emelni a prágai mintavásár vezetősége számára és újabb modern szállodákra is lesz szükség a fokozottabb idegenforgalom lebonyolítására.

A mai valutapiac

Élénk forgalommal indult a mai piac. Nagy kínálat mutatkozott mindjárt az üzlet kezdetekor különösen osztrák és cseh koronában. Páris is 27.5 pontot javult, ami az üzlet normális menetét biztosította. A mai árak így alakultak: osztrák korona 358-359, belföldi magyar korona 270-280, cseh korona 569-571, francia frank 9.05-9.10, svájci frank 34.45-34.47, dollár 198-199, font sterling 857-858, olasz lira 8.71-8.73, dinár 2.30-2.35.

Valutapiac február 11-én:

Bukarest. Devizák: Páris 900, Berlin —, London 854, Newyork 198, Róma 872, Zürich 34.60, Bécs 28.30, Prága 582, Budapest 90

Bukarest. Valuták: Napoleon 775, márka —, leva 130, török lira 100, font sterling 845, francia frank 930, svájci frank 35.00, olasz lira 870, drachma 380, dinár 225, dollár 196, lengyel marka 25, osztr. korona 28, magyar korona 50, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 111-125, Amsterdam 215-215, Newyork 574.5-574.5, London 2476-2476, Páris 26.27.5-26.30, Milano 2516.25-2515, Prága 1670-1670, Budapest 201-201, Belgrád 685-685, Bukarest 293.75-293.75, Varsó —, Bécs 81-81.

* A Szatmárvármegyei Takarékpénztár közgyűlése. Február 10-én tartotta huszonkilencedik évi rendes közgyűlését Szatmármegye egyik legnagyobb és legelőkelőbb pénzintézete, a „Szatmárvármegyei Takarékpénztár Rt.“ A kedvezőtlen gazdasági helyzet ellenére az intézet az elmúlt évben is nemcsak, hogy szilárdan megállta helyét, de jelentős fejlődést is mutatott, amit fényesen igazol az a körülmény is, hogy a takarékpénztár betétállománya több mint hatmillió, váltó- és folyószámla kihelyezése pedig ugyancsak közel hatmillió emelkedést mutat a tavalyi állománnyal szemben. Az intézet régi jóhírnevének és szoliditásának méltó elismerése volt, hogy az elmúlt évben a pénzügyi kormány megadta a devizaautorizációt, sőt a vámcsekknek kiállítás jogot is. Ezen új üzletág révén a bank jelentős szerephez jutott, főleg a Csehszlovákia és Magyarország felé törekvő export és import terén. Igen eredményes tevékeny-

séget fejtett ki a bank Raktár- és Áruosztálya is. A vármegyei Takarékpénztár közraktára egyike a legnagyobbaknak egész Romániában. Az intézet prosperitására és jövő fejlődésére biztos garanciát nyújt az élén álló két kitűnő direktor, Hirsch Sándor és Halász Imre, akiknek üzleti korrektsége és szakképzettsége az ország határain túl is ismert.

* Weisz Testvérek Rt. Szalagszövőgyár Szatmár. 1922-ben alakult ez a nagyjövődű vállalat kétféle millió lej alaptőkével. Weisz Zsigmond és Berger Márton igazgatók szakszerű vezetése mellett az üzem máris öröndetes fejlődésnek indult, úgy hogy ma már egész Nagyromániában ismerik és keresik a gyár produktumait, amelyek minőségük és olcsóságuk miatt a legismertebb külföldi gyártmányokkal is felveszik a versenyt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. Nándor, Dej. Panaszos levelét illetőképpen helyre juttattuk, de az ügy elintézésére semilyen ingerenciánk nincs.

„Sokolow“, Timisoara. Nachum Sokolow kétségtelenül a világ legsokoldalabb intelligenciája személyiségeinek, de zeneszerzéssel nem foglalkozik. Így tehát a „Névpartii román“ komponistája, N. Sokolow, nem azonos a cionista szervezet kiváló vezérégyéniségével.

H. Géza, Tasnád. Levélben válaszolunk.

I. Izidor, Tg.-Mures. Megtudtuk, hogy ezen a héten Párisba indul egy erdélyi diák. Forduljon a következő címre: Schwartz Ignác, Cluj, Str. Páris 50.

L. Miksa, Tileagd. Utánjárásunk eredményeképpen kiderült, hogy a Vendéglősök Ipartársulata 658-923. szám alatt már január tizenkettődikén választott önként, de a levél téves címzés miatt nem érkezett meg. Ezért az Ipartársulat elküldi az eredeti levél másolatát. Egyébként annyi panasz érkezett már, hogy a szeszitalokat pótdadóztatják a községek, hogy a Vendéglősök Ipartársulata egységesen akarja ezt a fontos kérdést rendezni a legközelebbi küldöttségileg fog a pénzügyminiszternél intervenálni.

St. S. Brasov. Kvótán kívül csak úgy kap vizumot, hogy valamelyik amerikai vallási testületől meghívó levele, vagy szerződése van.

Ez történt üzenetek: H. L. Halmi. Mind a három sorra kerül. — M. N. Étesd. Mind a kettő jó, de régi. — W. L. Az előbbi üzenet önként is szól. — M. I. Nem értjük. — Nem közbülső: T. G., S. M. Blaj, E. S. — Többeknek: A pályázat résztvevőit szíves türelemre kérjük, mert a nagy tömegben beérkezett pályamunkák miatt a közlések csak a pályázatokat beérkezése után néhány nappal történhetnek meg. Kérjük, olvassák el figyelmelemmel a mai számunkban megjelent új pályázati közleményünket.

★ Feltűnő olcsó árak! ★

MAGAZIN
"PARISIEN"
ÁRUHAZ
CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND 12.
Telefon 5-92

★

Február havi
árjegyzéke

Férfi divatosztály:

French ing két gallérral 210, 355 lej
French ing két gallérral divat
színekben 265 lej
Schifon ing 225, 258, 290 lej
Zefir ing 385 lej
Köpper alsónadrág 165 lej
Damaszt alsónadrág 210 lej
French alsónadrág rövid 110 lej
Loden divatkalap 165, 200 lej
Eredeti Pichler kalap 285 lej
Halban& Damaszk nyulszőrkalap 600 lej
Eredeti angol keménykalap 325 lej
Angol nyulszőr keménykalap 450 lej
Férfi divatsapka 65, 84, 100, 135 stb.
Férfi zsebkendő 15, 18, 25, 35, 45, 50,
60, 100 lej
Selyem nyakkendők 55, 75, 98,
110 és 150 lej
Shymi nyakkendők 15 lejtől
Férfi bokavédők 145 lej
Férfi sétabotok 38 lejtől
Selyem sál divatszínekben 120 lejtől
Férfi zokni 19, 30, 35, 55 lej
Lábszárvédő 55, 130, 160 lej
Puhagallérok 18 lej

Rövidáru osztály:

Zsebkendő 6 lej, Harisnya 27 lej,
Női ing 95 lej,
Kötött kabát 540 lej,
Női keztyű 58 lej, Női kötény 120 lej,
D. M. C. 5 lej, Cérna 9 lej.

★

Diszmu, üveg, porcellán,
konyhaberendezések, lámpa,
fényképrámák, gyermekjáték,
gyermekkoscsik, dobozárúk,
bőröndárúk, piperecikkek,
kosarak, farsangi árúk,
kézi munkakosarak
nagy választékban!

★ Feltűnő olcsó árak! ★

Leszállított árak!
Harisnya, keztyű és kötöttáru különleges-
ségek eredeti gyári árban árusítottak

BLATT

kötött-szövött áruháza Cluj, Fötér 13. szám
Allami tisztviselőknek külön engedmény

Leszállított árak!

Ha művészi kiváló!

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekints
sajnája az utat meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt
sztalosok furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Konkurs

Die aut. orth. isr. Kultusgemeinde in Timi-
soara-Josefstadt sucht per 1. April 1924 einen
שמושת כהונה der zugleich das שוחם ובודק
zu versehen hat.

Die Offerte sind mit den קבלות von 3
anerkannten orth. Rabbiner und mit Zeugnis-
abschriften über die bisherige Wirksamkeit zu
belegen. Dieselben sollen auch die wichtigsten An-
gaben über Lebenslauf und Familienverhältnisse,
dann die Gehaltsansprüche enthalten.

6803.

Nagy iparvállalat

(bőráru) Kolozsváron megfelelő,
jól bevezetett üzletet

lerakatnak berendezne

!

Csak komoly
garanciát nyújtó
kereskedők ajánlatát
kérjük BŐRÁRU
feligére a ki-
adóba

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosit

volt
Szép-
utoa

SZ
gyar
tunk
moru
Mi le
kétsz
eltáv
szép,
pitány
zak n
husbó
éreztt
mukb
Halot
megfé
Gida,
pig g
boltja
esend
Feren
gatósá
jébe t
a tiszt
közön
zat és
lovai
tákné
riával
nemes
rett-b
a szer
„Falsc
non k
Ödön,
mény
adás e

Kedd:
Szerda
Csütör
Péntek
Szomb
Vasárn
Hétfő:

ban p
a hős.
tékos”
leánya
násban

zaciós
Lee P

Pr
K
Hava
Tim

Igen

Kérjü
fordul
hajóir
nak a

APRÓHIRDETÉSEK

Vizsgázott fogász azonnali belépésre kerestetik bányaváros jólmenő műtermébe társi, esetleg asszisztensi minőségben. Ajánlatok Kratz dentist Petroseni, címre küldendők. 6804

Eladó 20 darab pulyka. Szerdán, 13-án reggel megtekinthető Attila-u. 10. sz. alatt. 6805

Elcserélném Váradon központban levő különb-járatu üres szobámat hasonlival Clujban. Cím a kiadóban. 6806

Villanyerőre berendezett (ביט) szalmagyár jutányos árban eladó. Heimann, Dej. 5756

Bolthelyiséget és konyhát adnék cserébe egy szoba-konyhás lakásért. Levelet III. kerület jeligére a kiadóba. 6783

Tűzifa és építési anyagtelep forgalmas utcában átadó. Más célra is alkalmas. Cím a kiadóban. 6793

Jókarban levő írógépet megvételre kerestünk. Cím a kiadóhivatalban. 6780

Perfect gyors és gépiró-hisasszonyt német nyelvtudással kerestünk szombaton zárva. Cím a kiadóhivatalban. 6781

Pénz- és helyszüke miatt

raktáron levő zongora, ebédlő, háló, uriszoba, Wertheim-kassza, perzsaszőnyeg, gyári szőnyegek és hencsertakárok minden elfogadható árban eladatnak.

Beck és Benjamin

Oradea-Mare
Strada Cogalniceanu
(Várady Zs.-u.) 11.
Telefon 17-03

DURA

temesvári elemgyár összes gyártmányai állandóan raktáron gyári áron

VADÁSZ & COMP.

MŰSZAKI VÁLLALAT

Str. Tudor Vladimirescu (Mikes Kelemen-u. 11)
Telefon 3-84

Modern fürdőszoba,
mosdó, klozet és egyéb vízvezetéki
berendezések

Villamos vasalók,
fűzőedények, égők és mindennemű
elektrotechnikai cikkek

Szerelések
és javítások eszközlése garancia
mellett

Selyemernyők
és drótformák állandó nagy
raktára

Modernül berendezett
javítóműhely

Üzlet:

Str. Universitatii (v. Egyetem-utca) 2. szám
Telefon 2-14

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgőnc: juvaere, Cluj

Ékszerárúgyártás, nagykereskedés

Fogászat arany * Arany, ezüst és
és forrasztó * platina-beváltás

Kienzle és Schwarzwaldi órákban, valamint kineazist
tárgyakban nagy lerakat.

Csak vizszontelárúgyáraknál

Longines

ébresztőórák
7 nagydíj

„SIRPINOL“

Legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: Tüdő-
és hörgőhurut, köhögés, számkökögés és tuberkulózis ellen. Min-
denki kérje házi orvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-
tára Reghinul-Sásesc

Lusztig és Nussbächer

cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

„LEBEDA“

Első romániai ágynemű-, toll-, gyapju- és gyapot-
stb. feldolgozóvállalat Rt.

Gyártunk:

paplant,
matracot,
párnát és
mindennemű
ágyneműt.

Telefon 596

Veszünk és eladunk:

lőszört,
disznószört,
kecskeszört,
gyapjut,
tollat,
africés
Seegrast.

Villamos tollfosztógépünkön
tollfosztást, mosást, porzást és
tisztítást vállalunk.

Vállalunk:

kórházi,
közintézeti,
szállodai
felszerelések
szállítását.

Telefon 515

Gyár: Strada Jaşilor (volt Nagyszamos-utca) 14.
Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.

Lampionok, konfetti, szer-
pentin és álaré állandó *
nagy raktára. Gyermek-
játék-, rövid- és galanterie
áru nagyban és kicsinyben
kapható. Gyermekkoosik
és utazóböröndök teljes
kiárusítása. Kérjük kira-
kati árainkat megtekinteni

Férfi fehérnemű és férfidivatcik-
kekből nagy raktárt rendeztünk be

feltűnő olcsó árak mellett

Eisenstädter Fülöp és Tsa

v. Lakatos-Áruház

Cluj, Strada Regina Maria 13. (volt Deák Ferenc-u.)

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Sürgőncím: Vagonastra Arad * ARAD * Telefonszám 694 és 900

Motorszály:

Autobuszok, Teherautók, Cisternaautók, Stabíl benzínmotorok, Benzín-
elektromos gépcsoportok, Esztergapadok, Excenterprések, Frictios prések,
Csiszológépek. Alkatrészek mindenféle rendszerű személy- és teherautókhoz
és benzínmotorokhoz.

Ezen gyártmányok eredeti gyári áron beszerezhetők az alábbi bizományi raktárakból:

ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.

BRAȘOVAN: „Sylvania“ Műszaki RT., Piața Boilor No. 7.

CLUJ: Blaga Emíl, Piața Stefan cel Mare 3.

LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.

ORADEA-MARE: „Economia“ Ipari és Kereskedelmi R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.

SATMAR: Príncz Testvérek Vasöntöde és Gépgyár R. T.

SIBIU: Compania Anglo Americana, Bretter Promenade.

TÁRGU-MUREȘ: Bíró Endre okl. gépészmérnök gépipari vállalata, Str. Ștefan Voda No. 1/a.

TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.